

FILMRECENSION | FLYGA DRAKE

Storslaget men tragiskt

Den 10 mars hölls på biografen i Göteborg, Lund och Stockholm förhandsvisningar av filmen Flyga drake för SAK-medlemmar. Filmen bygger på en succéroman med originaltiteln The Kite Runner av amerikan-afghanen Khaled Hosseini. I USA har boken toppat listorna och i Sverige är Flyga drake fortfarande en storsäljare, trots att den kom ut redan 2004. Så sent som denna vår har den funnits att köpa i pocketform på bästsäljarehyllorna i svenska matbutiker och på bensinstationer.

TEXT: LINUS RISPLING

Också för SAKs egen bokförsäljning har boken varit en succé, och många SAK-medlemmar har nog läst och känner till bokens grundläggande tema: Två pojkar, Amir och Hassan, den ene rik och den andre fattig, växer upp i Kabul på 1970-talet. Amir och hans far är rika och tillhör den i Afghanistan historiskt dominerande folkgruppen pashtuner, medan Hassan med sin far är deras fattiga tjänstefolk som tillhör hazararna, ett folk som under århundraden varit underordnade pashtunerna och andra folkgrupper i landet. Tillsammans med sin far lämnar Amir Afghanistan efter Sovjetunionens våldsamma ockupation av landet och utvandrar i början av 1980-talet till USA, där de får utstå exilens umbäranden. Hassan och hans familj förblir i det Afghanistan som senare, under 1990-talet, kommer att lyda under talibanernas fruktansvärda och omänskliga regim.

Det är en dramatisk berättelse som spänner över fyra decennier, från 1970-talet till år 2000. En central del av handlingen är Amirs svek av Hassan under barndomsåren i Kabul. Det ger upphov till många frågor om mänskliga relationer, vänskaps- och släktband. Kanske är det därför detta har blivit en sådan succé – men bara i västvärlden.

I Afghanistan har mottagandet

VICTORIA BRAVELL

På biografen Park i Stockholm var det nästan fullsatt i den stora salongen.

nämligen varit ett annat. Framför allt ett sexuellt övergrepp med etniska undertoner – det begås av en pashtun mot nämnde hazarpojken Hassan – har varit problematisk, och lett till att filmen förbjudits i Afghanistan. Om detta talade SAKs generalsekreterare inför den förhandsvisning som hölls i Stockholm på biograf Park. Han påpekade att den etniska komponenten sällan har tagits upp över huvud taget i afghansk skönlitteratur.

Dramatisk och storslagen, tycker jag, men med mycket tragik. Scenerna från 1970-talets "lyckliga" Kabul var fantastiska, som drakflygningstävlingarna, de skickligt animerade bilderna av staden med dess många lerfärgade hus från ovan och marknaden där karror drogs kors och tvärs i folkgyttret och bland stånden med slakteriprodukter, grönsaker och kebab, liksom överklassens privata fester med skönt drag. Men det är också i denna miljö som tragiken har sin början, det är där som filmens röda tråd, Amirs långa vandring för att gottgöra Hassan – att "ställa allt till rätta" – har sin rot och kulminerar i talibanernas Kabul. Filmen avviker en del från boken i vissa scener och detaljer, men inte på något avgörande sätt. Positivt är också att det i denna Hollywood-produktion, regisserad av Marc Forster, inte bara talas engelska utan till stor del även Afghanistans egna språk.

En av besökarna på förhandsvis-

Hassan och Amir från filmen Flyga drake.

ningen i biograf Park utropade direkt när eftertexterna dök upp: "Bra! Den här filmen måste få toppbetyg i tidningarna!" Så blev det väl inte riktigt. Svenska Dagbladets Jan Lumholdt skrev till exempel att det var en "prestigefilm" som ligger nära såpan och (kanske tänker han här på några av scenerna från talibantidens Kabul?) avlägsnar sig från realism och nyktert berättande. "Ingen dålig film alls, men det blir lite för stilt mellan varven, i alla fall för en del av oss. Fast medlemmarna i Republikanska Kvinnobokklubben i Wheaton, Illinois är säkert förtjusta," avslutade han sin recension. SvD:s betyg? Fyra av sex tärningsprickar. De SAK:are som tyckte filmen var bättre än så kan trösta sig med att den, liksom romanen, har blivit en succé i Nordamerika och Europa och därmed ytterligare bör ha hjälpt till att sätta Afghanistan på kartan (åtminstone i västvärlden). ■

Linus Rispling är geografisk analytiker, SAK-medlem och medlem av SAKs förlagsråd.

